MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tad-19 ta' Ottubru, 2007

Citazzjoni Numru. 205/2005

Kawża Nru: 28

Ċitazzjoni Nru: 205/05 JA.

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat iċ-ċitazzjoni ppreżentata fis-6 ta' Mejju, 2005 li permezz tagħha l-attur espona bir-rispett:

Illi l-kontendenti żżewġu fis-7 ta' Diċembru, 1994 (*vide* Dok. "A");

Illi minn dan iż-żwieġ il-kontendenti ma kellhomx ulied;

Illi l-kontendenti żżewġu madwar disa' (9) xhur biss wara li ltaqgħu u bdew jiffrekwentaw lil xulxin;

Illi meta żżewġu l-attur kellu tlieta u tletin (33) sena filwaqt li l-konvenuta kellha tlieta u erbgħin (43) sena;

Illi ż-żmien ta' l-għerusija kien wieħed ferm qasir u l-konvenuta għamlet minn kollox sabiex tgħaġġel ħalli jiġi ċelebrat dan iż-żwieġ, u għalhekk ma kienx hemm thejjija reali għaż-żwieġ u diskussjoni dwar dawk li huma l-obbligi u r-responsabilitajiet tal-ħajja miżżewġa;

Illi minkejja d-differenza fl-eta' l-attur kien għamilha ċara lill-konvenuta li huwa ried jiżżewweġ biex ikollu l-ulied u jibni familja, iżda l-konvenuta qarrqet bih u satret mill-konnoexxenza tiegħu l-fatt illi hija ma setgħetx ikollha tfal;

Illi l-attur ta l-kunsens tiegħu għal dan iż-żwieġ peress illi huwa ma kienx jaf b'dan il-fatt hekk importanti rigwardanti l-konvenuta, fatt illi seta' jfixkel serjament, kif fil-fatt għamel, il-ħajja miżżewġa;

Illi għaldaqstant iż-żwieġ kuntrattat bejn il-kontendenti fis-7 ta' Diċembru, 1994 huwa wieħed null u bla ebda effett u dan ai termini tal-provvedimenti ta' l-Artiklu 19(1) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta' Malta b'mod ġenerali u b'mod partikolari ai termini tal-paragrafi (c), (d) u/jew (e) ta' l-imsemmi Artiklu 19(1) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

Tgħid għalhekk il-konvenuta għaliex m'għandhiex din l-Qorti-

(1) tiddikjara u tiddeċiedi li ż-żwieġ iċċelebrat bejn il-kontendenti fis-7 ta' Diċembru, 1994 huwa null u bla ebda effett skond il-Liġi u dan a tenur ta' l-Artiklu 19(1) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta' Malta b'mod ġenerali u b'mod partikolari a tenur tal-provvedimenti tal-paragrafi (c), (d) u/jew (e) ta' l-istess Artiklu 19(1) tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta'

Malta u għalhekk tordna li ssir l-annotazzjoni opportuna fl-Att taż-Żwieġ relattiv.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenuta minn issa nġunta għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attur maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuta ppreżentata fid-9 ta' Awwissu, 2005 li permezz tagħha eċċepiet;

1. Illi fl-ewwel lok ma jeżistux l-estremi legali biex iż-żwieġ ċelebrat bejn il-partijiet kontendenti jiġi dikjarat null u bla effett għall-finijiet tal-Kap. 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-pretensjoni u l-allegazzjoni li l-konvenuta setgħet b'xi mod aġixxiet b'mod qarrieqi hija abbużiva u inveritiera, stante illi kif ser jirriżulta waqt it-trattazzjoni tal-kawża, l-eċċipjenti dejjem qdiet l-obbligi tagħha matrimonjali fl-intier tagħhom, u ma żammet xejn moħbi u mistur minn żewġha la qabel ma żżewġu u lanqas fiż-żwieġ, u dan b'referenza speċifika għall-paragrafi erbgħa (4) sa sitta (6) tad-dikjarazzjoni ta' l-attur mehmuża ma' l-att taċ-ċitazzjoni.

2. Illi mingħajr preġudizzju għas-sueċċepit, u f'każ illi jirriżulta a sodisfazzjon ta' din l-Onorabbli Qorti li hemm lok li ż-żwieġ jista' jiġi dikjarat null u bla effett, dan żgur li mhux minħabba tortijiet imputabbli lill-esponenti, u dan ukoll kif ser jirriżulta waqt it-trattazzjoni tal-kawża. Illi jsegwi għalhekk illi l-esponenti m'għandhiex tbati l-ispejjeż ta' dawn il-proċeduri.

3. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri permessi mil-Liġi.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenuta maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavit ta' l-attur u semgħetu in kontro-eżami.

Rat l-affidavit tal-konvenuta u semgħetha in kontro-eżami.

Rat l-affidavits l-oħra preżentati mill-partijiet u semgħethom in kontro-eżami.

Semghet lix-xhieda l-oħra prodotti mill-partijiet.

Rat il-verbal tas-seduta tal-25 ta' Mejju, 2007 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attur qed jitlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fis-7 ta' Diċembru, 1994 a bażi ta' l-Artikolu 19 (1) tal-Ligijiet ta' Malta. Il-konvenuta fin-nota ta' l-eċċezzjonijiet tagħha opponiet għat-talba attriċi.

Għalhekk kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin; "*F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabilita' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubbju.*" (<u>Anna Tonna vs Alexander Tonna</u> deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-artikli ċitati mill-attur jirrigwardjaw (għalkemm mhux indikati espressament);

19 (1) (c) – qerq dwar il-kwalita' tal-konvenuta;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-

drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (e) – impotenza da parti tal-konvenuta li kienet teżisti qabel iż-żwieġ;
Mill-provi mressqa mill-attur il-Qorti ma tħossx li rriżultalha xi waħda mill-kawżali li ppropona l-istess attur biex iż-żwieġ jiġi dikjarat null.

Rigward il-kawżali indikata fis-sub-inċiż (ċ) l-ilment prinċipali ta' l-attur huwa li l-konvenuta qarrqet bih billi tatux x'jifhem li kien seta' jkollha t-tfal meta fil-fatt ma setgħetx. Madankollu l-Qorti ma tħossx li f'dan ir-rigward l-attur irnexxielu jipprova dan. L-attur kien jaf li l-konvenuta kellha tlieta u erbgħin (43) sena meta żżewġu u kwindi żgur kien jaf li kien se jkun diffiċli għaliha li toħroġ tqila ta' dik l-eta'. Bħala fatt jirriżulta li wara ż-żwieġ il-kontendenti anke fittxew l-għajnuna ta' tobba speċjalizzati (ġineokologu u tabib ieħor) illi xehdu wkoll fil-kawża. Ħadd minn dawn ma xehed fis-sens li l-konvenuta kienet ġia' ghaddiet il-perjodu li seta' jkollha t-tfal <u>qabel iż-żwieġ</u> għaliex naturalment eżaminawha wara ż-żwieġ sija pure ftit xhur wara. Allura setgħu jixhdu dwar dak li raw u eżaminaw huma.

Il-Professur Buttigieg li eżaminaha bejn l-1995 u l-2002 qal li għalkemm mhux idejali minħabba raġunijiet strettament mediċi li mara toħroġ tqila ta' erbgħa u erbgħin (44) sena, qal li l-kontendenti kienu marru għandu fil-bidu għaliex xtaqu jkollhom it-tfal; mit-testijiet li kien għamlilha fil-bidu kienet "*viċin dak l-istadju fejn l-ovaries waslu biex jibdew jieqfu.*" Aktar 'il quddiem qal illi "*L-ovulation jekk għadha ssir ta' erbgħa u erbgħin (44) sena ser tkun b'mod irregolari.*" Mistoqsi dwar jekk iċ-ċesta li eventwalment ir-riżultat kienx ta' impediment għall-ovulazzjoni qal li ma kienx il-każ. Għalhekk fiċ-ċirkostanzi tal-każ żgur li ma jirriżultax li l-attur ġie mqarraq dwar dan il-punt. Kif ġia' ingħad il-fatt li l-konvenuta kellha tlieta u erbgħin (43) sena meta żżewġet żgur minnu nnifsu kien se jkun ta' ostakolu biex toħroġ tqila u dan l-attur żgur kien jafu.

F’din il-kawża, din il-kawżali tillaċċja ma’ dik maħsuba fis-sub-inċiż (e) fuq imsemmi billi l-attur qed jibbaża wkoll it-talba tiegħu fuq impotenza. Madankollu dan ma jirriżultax għall-istess raġunijiet. Ma jagħmilx lanqas sens (legali) dak li sostna l-attur diversi drabi (fuq domandi tad-difensur tiegħu) li l-għan ewlieni li huwa żżewweġ kien biex ikollu tfal. Kieku l-liġi riedet li żwieġ li ma jnissilx tfal ikun null kienet tgħidu ċar u tond u żgur li dan ma huwiex il-każ. Jekk ir-raġuni prinċipali li għaliha żżewweġ l-attur kienet biex isir missier, ma jfissirx li jekk dan ma kienx possibbli allura jista’ jannulla ż-żwieġ. Ir-raġunijiet għaliex wieħed jiżżewweġ ma humiex l-istess għal kulħadd, iżda ebda waħda minn dawn ir-raġunijiet ma tista’ tagħti lok għall-annullament jekk l-iskop ta’ dak li jkun meta żżewweġ ma jkunx jista’ jintlaħaq. Ir-raġunijiet għall-annullament huma dawk stabbiliti mill-Kapitlu 255 u xejn iżjed.

Jibqa’ ghalhekk is-sub inċiż (d). Naturalment dwar x’ġara wara ż-żwieġ, dan hu immaterjali għall-kawża ħlief biex jitfa’ dawl fuq l-istat ta’ fatt ta qabel iż-żwieġ, iżda anke hawn, fil-fehma tal-Qorti ma hemm xejn li jindika li ż-żwieġ kien vizzjat. Naturalment kien hemm disgwid bejn il-partijiet (fis-sens li finalment isseparaw) u kulħadd beda jgħix ħajtu. Iżda li wieħed jieħu dan bħala indikazzjoni li kien hemm xi kawżali għall-annullament ikun qed iġebbed l-istess kawżali żżejjed.

Kif qalet il-Qorti tal-Appell fil-kawża Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (27 ta’ Jannar, 2006);

“*Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fondamentali fil-liġi ċivili u cioe’ li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta’ kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta’ l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe’ li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.*

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b’anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-

obligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obligazzjonijet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ."

Minn eżami tal-provi kollha wieħed ma jsib imkien l-inkapaċita' imsemmija. Huwa veru li l-attur ma kellux esperjenza ta' namur qabel iltaqa' mal-konvenuta iżda kif qalet il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-kawża; Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju, 1995); "*B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ.*" F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awwissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti tal-Appell ukoll qalet li; "*Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju irid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomlaija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi interni li jkunu neħħew il-liberta ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.*" Kif ukoll ġia' ingħad mill-Qrati tagħna l-fatt li wieħed jinduna li ħa żball meta żżewweġ m'huwiex *per se* kawżali għall-annullament.

Anke fir-rigward ta' l-allegazzjoni ta' l-attur li ġie sforzat (fis-sens li ġie mgħaġġel) jiżżewweġ mill-konvenuta, din tidher għal kollox bla bażi. Il-fatt li l-għerusija kienet pjuttost qasir kien minħabba l-fatt li l-konvenuta kellha l-

eta' li kellha u allura jekk il-partijiet ried ikollhom it-tfal (il-Qorti fuq dan ma għandha ebda dubbju) ma tantx setgħu jistennew wisq. Kienet allura ta' sfortuna għall-partijiet li tfal ma kellhomx iżda kif ġia' ingħad dan ma jwassalx lill-Qorti biex tiddikjara ż-żwieġ null.

Ghal dawn il-mottivi kollha l-Qorti tiċħad it-talba attriċi; fiċ-ċirkostanzi pero' l-ispejjeż ikunu bla taxxa bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------